

Інформація
щодо виконання пункту 3 рішення Ради національної безпеки і
оборони України від 13 березня 2020 року «Про невідкладні заходи щодо
забезпечення національної безпеки в умовах спалаху гострої респіраторної
хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2»
станом на 25.03.2020 року

На виконання рішення Ради національної безпеки і оборони України та статті 39 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», з метою запобігання негативному розвитку епідситуації та забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення т. в. о. Голови Держпродспоживслужби видано доручення від 16 березня 2020 року № 601-11.1/15 щодо посилення державного санітарно-епідеміологічного нагляду за дотриманням вимог санітарного законодавства на об'єктах систем водопостачання та водовідведення населених пунктів.

На виконання доручення Головними управління Держпродспожислужби в областях, в місті Києві (далі - Головні управління) на період спалаху гострої респіраторної хвороби COVID-19 запропоновано органам місцевого самоврядування взяти під особистий контроль питання сталого забезпечення населення якісною та безпечною для здоров'я людини питною водою, виконання програм поліпшення питного водопостачання, рішень регіональних комісій ТЕБ і НС із зазначених питань.

За інформацією Головних управлінь, на сьогодні, спеціалістами служби спільно з місцевими органами виконавчої влади, за участю органів місцевого самоврядування здійснюються комісійні перевірки суб'єктів господарювання, що здійснюють питне водопостачання населення та водовідведення населених пунктів областей стосовно режиму охорони, господарської чи іншої діяльності в зонах санітарної охорони джерел та об'єктів централізованого та децентралізованого питного водопостачання; правил експлуатації систем питного водопостачання, встановлених режимів їх роботи; правил користування водозабірними спорудами, призначеними для задоволення потреб споживачів у питній воді; правил приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення населених пунктів, а також контролю за якістю питної води, використанням та охороною джерел і систем питного водопостачання та водовідведення, вимог законодавства щодо здійснення виробничого контролю за якістю та безпечністю питної води.

Окрім того, територіальними органами Держпродспоживслужби на голів районних державних адміністрацій, міським головам міст обласного підпорядкування, головам об'єднаних територіальних громад направлено листи щодо надання доручення керівникам підприємств питного водопостачання посилити виробничий лабораторний контроль за якістю і безпекою питної води, своєчасним і в повному об'ємі проведенням профілактичних та протиепідемічних заходів, у тому числі дезінфекційних, а також запровадження

більш жорстких вимог до реалізації продуктів харчування, режиму обробки та якості питної води.

Аналогічні рішення прийняті районними комісіями з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій, за розпорядженнями районних державних адміністрацій утворені комісії, робочі групи з проведення перевірок об'єктів водопостачання та водовідведення.

Керівникам об'єктів водопостачання та водовідведення доручено розробити плани-заходів по попередженню розповсюдження коронавірусної інфекції, у тому числі проведення посиленої дезінфекції стічних вод.

За оперативними даними територіальних органів Держпродспоживслужби під наглядом Держпродспоживслужби у сфері санітарного законодавства у 2020 році знаходиться 64766 об'єктів водопостачання, у тому числі об'єктів централізованого водопостачання – 10975, об'єктів децентралізованого водопостачання – 53791 та 2327 об'єктів водовідведення.

Спеціалістами територіальних органів Держпродспоживслужби у сфері санітарного законодавства з початку року перевірено 480 об'єктів водопостачання, із них 230 об'єктів централізованого водопостачання та 250 об'єктів децентралізованого водопостачання. Всього перевірено 29 об'єктів водовідведення.

Під час здійснення державного нагляду (контролю) за дотриманням санітарного законодавства на 268 об'єктах водопостачання встановлено порушення вимог санітарного законодавства, що склало 55,8%, зокрема високі показники невідповідності вимогам санітарного законодавства встановлено на 140 об'єктах централізованого водопостачання (60,8%) та 126 об'єктах децентралізованого водопостачання (50,4%).

Найбільше охоплено перевітками об'єктів водопостачання та водовідведення у Вінницькій, Волинській, Житомирській, Закарпатській, Сумській, Харківській та Хмельницькій областях. Порушення вимог дотримання санітарного законодавства встановлено на 17 об'єктах водопостачання у Сумській області, на 14 об'єктах у Запорізькій області, 13 об'єктах у Вінницькій, Житомирській, Хмельницькій, на 12 об'єктах у Миколаївській та Харківській областях, на 5-6 об'єктах у Закарпатській, Рівненській, Чернігівській та Черкаській областях.

Із перевірених об'єктів водовідведення на 5 об'єктах встановлено порушення (на 3 об'єктах у Вінницькій та 2 об'єктах у Рівненській областях).

Основні порушення, що виявлено у ході перевірок:

- на централізованих міських та локальних сільських водогонах відсутні проекти зон санітарної охорони;
- порушення затверджених технологічних регламентів або їх відсутність;
- порушення періодичності проведення відомчого лабораторного контролю якості питної води;

не огорожено або потребує ремонту огорожі зон санітарної охорони водойм I-го поясу;

встановлено факти недостатнього запасу дезінфікуючих засобів;

більшість підприємств не забезпечено достатньою кількістю персоналу для проведення поточного прибирання та дезінфекції виробничих приміщень;

кришки люків підземних шахт артезианських свердловин не забезпечені замками;

не розроблено або не дотримується кратність проведення виробничого лабораторного контролю;

потребують ремонту приміщення каптажу тощо.

Значна кількість громадських криниць знаходиться в незадовільному санітарно-технічному стані (відсутні кришки), не здійснюється лабораторний контроль води. У сільських радах відсутні бригади для проведення очистки та дезінфекції криниць.

За результатами обстежень, керівникам підприємств, сільським головам підготовлено рекомендаційні листи щодо усунення виявлених недоліків.

Окрім того, до органів місцевої влади направлено відповідні приписи та пропозиції щодо упорядкування зон санітарної охорони джерел водопостачання, приведення в належний санітарно-технічний стан водопровідних мереж та споруд, дотримання кратності лабораторного контролю питної води.

У випадках встановлення невідповідності якості колодязної води за гігієнічним нормативам та виявлення порушень щодо стану утримання колодязів власникам криниць та органам місцевого самоврядування надаються пропозиції та приписи про необхідність належного облаштування колодязів. Здійснюється інформування населення, у тому числі і через засоби масової інформації щодо неприпустимості використання колодязної води для питних потреб у випадку перевищення вмісту нітратів, зокрема для приготування дитячого харчування, проводиться санітарно-просвітня робота з батьками, персоналом дитячих навчальних закладів, з працівниками медичних закладів.

Невід'ємною складовою державного санітарно-епідеміологічного нагляду є проведення лабораторних досліджень з метою виявлення шкідливих небезпечних факторів, що можуть впливати на середовище життєдіяльності людини та на її здоров'я.

Під час здійснення заходів державного нагляду (контролю) у сфері санітарного законодавства лабораторні дослідження та випробування для потреб Держпродспоживслужби здійснювались як лабораторіями, що перебувають у сфері управління Держпродспоживслужби, так і лабораторними центрами МОЗ та іншими уповноваженими лабораторіями.

У поточному році під час здійснення державного нагляду (контролю) у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення всього досліджено: 414 проб води питної із джерел централізованого водопостачання за мікробіологічними, санітарно-хімічними показниками, кількість проб з відхиленнями становить 2,7%; 63 проби води питної із джерел

децентралізованого водопостачання та 20 проб води поверхневих водойм I категорії, кількість відхилень становить близько 1%.

Водночас відсутність у сфері управління Держпродспоживслужби лабораторій, які спроможні в повному обсязі здійснювати лабораторні та інструментальні дослідження у сфері санітарного законодавства, унеможлиблює оперативне проведення необхідних досліджень і випробувань, спрямованих на забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення.

За результатами здійснених у 2020 році заходів державного нагляду (контролю) на підставі встановлених порушень санітарного законодавства територіальними органами Держпродспоживслужби ініційовано 237 засідань комісій ТЕБ та НС, видано 136 приписів, розпоряджень, накладено 12 штрафів.

Окрім того, згідно інформації, наданої органами місцевого самоврядування, комунальними установами, що забезпечують населення питною водою, повідомлено:

більшість підприємств з водопостачання у зв'язку із запровадженням карантинних заходів щодо попередження розповсюдження вірусу Covid-19 перейшли на закритий режим роботи;

режим охорони, господарської чи іншої діяльності в зонах санітарної охорони джерел та об'єктів централізованого та децентралізованого питного водопостачання відбувається відповідно до законодавства, зокрема, Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення», Водного кодексу України, постанови Кабінету Міністрів України № 2024 від 18.12.1998 року «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів», межі першого поясу ЗСО забезпечені постійною охороною;

забезпечено дотриманням правил експлуатації систем питного водопостачання та водовідведення, безперебійною подачею води споживачам, своєчасним виконанням робіт по капітальному та аварійному ремонту мереж та обладнання;

забезпечено дотримання правил приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення населених пунктів (згідно укладених договорів на приймання стічних вод);

здійснюється контроль за якістю питної води, використанням та охороною джерел і систем питного водопостачання та водовідведення (згідно договору з атестованими лабораторіями);

дотримуються вимоги законодавства щодо здійснення виробничого контролю за якістю та безпечністю питної води, передбачено додаткові лабораторні дослідження з урахування ускладненої епідеміологічної ситуації.

Так, для прикладу, у Дніпропетровській області працює 207 водопроводів, у тому числі 46 комунальних, 16 відомчих, 141 сільських, 4 міжрайонних.

З поверхневих джерел річок Дніпро, Інгулець, Саксагань з відповідними водосховищами функціонує 66 водопроводів (32%), які на 90% забезпечують населення області питною водою.

Основним джерелом централізованого водопостачання є ріка Дніпро з трьома водосховищами: Кам'янське, Дніпровське (Запорізьке), Каховське. На водозаборах яких проводяться періодичні дослідження. На переважній більшості насосно-фільтрувальних станцій у межах області застосована класична технологія водопідготовки із застосуванням основних методів водоочистки: освітлення, знебарвлення, знезараження хлорвмісткими дезінфектантами за рахунок коагуляції, відстоювання, фільтрації, хлорування.

У поточному році «водні» спалахи кишкових інфекцій і вірусного гепатиту не зареєстровані. Якість питної води за даними відомчого лабораторного контролю у межах сезонних коливань.

Головним управлінням Держпродспоживслужби в Луганській області (далі - Головне управління) було направлено листи до підприємств водопровідно-каналізаційного господарства, щодо надання ними обов'язкових повідомлень про всі відключення водопостачання населення, із зазначенням причин, тривалості відключення та прийнятих ними заходів після відновлення водопостачання.

Режим охорони, господарської чи іншої діяльності в зонах санітарної охорони джерел на об'єктах централізованого питного водопостачання у Луганській області дотримуються.

Водночас, підприємством «Лисичанськводоканал» направлено до Головного управління три листи - заперечення щодо здійснення позапланового заходу нагляду(контролю), у зв'язку з відсутністю, на думку керівника ЛКСП «Лисичанськводоканал» правових підстав для перевірки, з посиланням на статтю 6 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».

Питання державного нагляду (контролю) додержання вимог санітарного законодавства на об'єктах систем водопостачання та водовідведення в населених пунктах знаходиться на постійному контролі Держпродспоживслужби.
